

~ ପ୍ରସିଦ୍ଧ -
ମହାଶୈବଧାର
ଭବେତ

~ வங்காள -
காமநிலயாச
பேட்ட

NATIONAL LIBRARY OF THAILAND

31111004070791

สารบัญ

๑. ประวัติกรมศิลปากร	หน้า ๑
๒. สถานที่ทำการ	" ๕
๓. หน้าที่กองและแผนกต่าง ๆ	" ๑๑
๔. งบประมาณกรมศิลปากร	" ๒๒
๕. จำนวนข้าราชการกรมศิลปากร	" ๒๒
๖. ทำเนียบข้าราชการกรมศิลปากร	" ๒๔

กรมศิลปากร

๑. ประวัติย่อ

กรมศิลปากรในเวลานี้ เป็นส่วนรวมของหอสมุดแห่งชาติ พิพิธภัณฑสถาน, การช่าง และ การมหรสพ ซึ่งแต่ก่อนแยกย้ายกันอยู่ ดังจะเห็นได้ในประวัติย่อ ๆ ต่อไปนี้

ใน พ.ศ. ๒๓๒๖ ซึ่งเป็นรัชกาลพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก นับถึงเวลานี้ได้ ๑๕๖ ปี ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้สร้างหอพระไตรปิฎกของหลวงจีนในพระบรมมหาราชวัง เรียกชื่อว่า หอมนเทียรธรรม ห้าปีภายหลัง หอมนเทียรธรรมนี้ถูกไฟไหม้ ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าให้สร้างขึ้นใหม่ ใช้นามตามเดิม

ในวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๔๓ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงสร้างวัดเบญจมบพิตร และทรงสร้างหอสมุดขึ้นในวัดนั้น เป็นที่รวบรวมคัมภีร์พระพุทธศาสนาทั่ว ๆ ไป และพระราชทานนามว่า หอพุทธศาสนสังคหะ

หอมนเทียรธรรมก็ดี หอพุทธศาสนสังคหะก็ดี เท่าที่จัดตั้งขึ้นแล้วนั้น เป็นแต่ที่รวบรวมหนังสือโบราณที่เป็นคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา โดยมาก และไม่ใช่ว่าที่ประชาชนจะเข้าไปค้นคว้าอ่านดูได้สะดวก หอทั้งสองนั้นจึงไม่ใช่หอสมุดที่แท้จริง ครั้น

มาถึงวันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๔๔๘ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมด้วยพระราชโอรสพระราชธิดาของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงร่วมพระทัยกันใช้จ่ายเงินส่วนหนึ่งซึ่งเป็นพระราชมรดกที่ได้รับจากพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า ฯ มาตั้งหอสมุดขึ้นให้เป็นที่ต้องลักษณะของหอสมุดจริงๆ และขนานนามเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า “หอสมุดวชิรญาณ”

หอสมุดวชิรญาณนี้ เรียกกันอีกอย่างหนึ่งว่า หอสมุดสำหรับพระนคร และเมื่อได้ตั้งหอสมุดวชิรญาณขึ้นแล้วก็ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้รวมหอมนเทียรธรรม กับ หอพุทธศาสนสังคหะเข้าไว้ในความอำนวยการอันเดียวกันกับหอสมุดวชิรญาณ

ต่อมาในวันที่ ๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๕๐ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ขณะประทับอยู่ที่กรุงเก่า (อยุธยา) ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้ง “โบราณคดีสโมสร” ซึ่งถ้าเป็นสมัยนั้นก็คงจะเรียกว่าสมาคมโบราณคดี วัตถุประสงค์ของสโมสรนี้ ก็เพื่อแสวงหาและแลกเปลี่ยนเผยแพร่ความรู้ทางโบราณคดี คำว่า “โบราณคดี” จึงได้กำเนิดขึ้นเมื่อ ๓๐ ปีเศษมาแล้ว

ในขณะนั้นการช่างต่าง ๆ อยู่ในกรมโยธา กระทรวงโยธาธิการ ส่วนการพิพิธภัณฑวัตถุตั้งไว้เป็นกรมหนึ่ง เรียกว่ากรม

พิพิธภัณฑ์ อยู่ในกระทรวงธรรมการ มาถึงวันที่ ๒๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๕๔ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ยกการช่างจากกระทรวงโยธาธิการ และขกกรมพิพิธภัณฑ์จากกระทรวงธรรมการ มาตั้งขึ้นเป็นกรมใหม่กรมหนึ่ง ชื่อว่า “กรมศิลปากร” ซึ่งเป็นครั้งแรกที่กรมศิลปากรได้อุบัติขึ้น

ต่อมาในวันที่ ๒๓ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๕๑ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ทรงตั้ง “วรรณคดีสโมสร” เพื่อค้นคว้าและเผยแพร่ความรู้ทางหนังสือ การตั้งวรรณคดีสโมสรนี้ได้ทรงตราเป็นพระราชบัญญัติ

เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จสวรรคตแล้ว พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระกรุณาพระราชทานหนังสือส่วนพระองค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พร้อมทั้งตู้ใส่หนังสือมาให้แก่หอสมุดวชิรญาณ เมื่อวันที่ ๕ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ซึ่งได้รวบรวมตั้งขึ้นเป็นหอสมุดใหม่ ขนานนามให้เป็นที่เชิดชูพระเกียรติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวว่า “หอสมุดวชิราวุธ” และต่อมาอีก ๑๒ วันจากนั้น คือ ในวันที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๖๘ ก็ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้โอนงานพิพิธภัณฑ์จากกรมศิลปากร มาไว้ในความดูแลของกรรมการหอสมุดด้วย

ในวันที่ ๑๕ เมษายน พ.ศ. ๒๔๖๕ พระบาทสมเด็จพระ

ปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ ให้ตั้งราชบัณฑิตยสภา และต่อมาอีกเดือนเศษ คือในวันที่ ๕ มิถุนายน ศกเดียวกัน ก็ได้มีประกาศรวมกรมศิลปากรเข้ากับราชบัณฑิตยสภา เป็นอันว่ากรมศิลปากร ซึ่งตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ และมีอายุมาได้ ๑๕ ปีนั้น ต้องเลิกกลับไปโดยประกาศฉบับนี้ สถานที่ซึ่งเคยเป็นกรมศิลปากรนั้น ก็เรียกกันว่า “ศิลปากรสถาน” กิจกรรมที่ได้ดำเนินมาโดยวิธีนั้นจนถึงเวลาเปลี่ยนแปลงการปกครอง

เมื่อได้เปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว รัฐบาลรัฐธรรมนูญ มีความเห็นว่าหน้าที่หอรั้งการเช่นราชบัณฑิตยสภา มีหน้าที่ฝ่ายธุรการด้วยนั้น ไม่เป็นการเหมาะสม จึงได้รื้อฟื้นตั้งกรมศิลปากรขึ้นใหม่ โดยประสงค์ให้รับงานธุรการต่าง ๆ มาจากราชบัณฑิตยสภา เพื่อให้ราชบัณฑิตยสภามุ่งงานแต่ในทางคันควาวิชาการเท่านั้น การตั้งกรมศิลปากรขึ้นใหม่นี้ ได้ตั้งโดยพระราชบัญญัติซึ่งประกาศเมื่อวันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ และให้กรมศิลปากรที่ตั้งใหม่นี้สังกัดอยู่ในกระทรวงธรรมการ

ในวันที่ ๒๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาแบ่งกองแผนกในกรมศิลปากร

ต่อมาถึงวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวงกรม และตามพระราชบัญญัติที่แก้ไขใหม่นี้ คงมีกรมศิลปากรอยู่ในกระทรวงธรรมการตามเดิม

ได้กล่าวมาแล้วว่าการที่ตั้งกรมศิลปากรขึ้นใหม่นั้น ก็โดย
ประสงค์ให้รับโอนงานราชการต่าง ๆ จากราชบัณฑิตยสภา แต่
การโอนงานนี้เพิ่งจะได้ทำโดยคำสั่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓
มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๖ และต่อมาอีก ๑๖ วัน คือในวันที่ ๒๙
มกราคม พ.ศ. ๒๔๗๖ ก็ได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาอีกฉบับ
หนึ่ง แบ่งกองและแผนกในกรมศิลปากรใหม่

ในวันที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๔๗๗ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงธรรมการ (พระสารสาสน์ประพันธ์) ได้มีคำสั่งตั้ง
โรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์ สอนวิชาขับร้องพ้องรำและดนตรี
ของไทย นับเป็นครั้งแรกในประเทศสยามที่มีโรงเรียนชนิดนี้
โรงเรียนนี้ดำเนินการมาได้ ๑ ปี ถึงวันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ.
๒๔๗๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงธรรมการ (พระสารสาสน์
ประพันธ์) ได้มีคำสั่งตั้งโรงเรียนศิลปากร สอนวิชาการช่างปั้น
ช่างเขียนและช่างรัก และให้ยกโรงเรียนนาฏดุริยางคศาสตร์มา
รวมเป็นแผนกหนึ่งของโรงเรียนศิลปากร

หนึ่งในต้นปี พ.ศ. ๒๔๗๘ นั้น ได้มีการปรับปรุงกระทรวง
วัง เปลี่ยนกระทรวงวังเป็นสำนักพระราชวัง และโอนงานเกี่ยว
กับศิลปกรรม ซึ่งสังกัดอยู่ในกระทรวงนั้นมาไว้ในกรมศิลปากร
ฉะนั้นกรมศิลปากรจึงได้รับโอนงานกองช่างวังนอกกับกรมมหรสพ
จากกระทรวงวังมาไว้ในกรมนี้ โดยมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑
สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๘

กรมศิลปากรได้ดำเนินงานในรูปที่กล่าวข้างต้นนี้มาราว ๓ ปี
งานบางอย่างได้ขยายตัวและเปลี่ยนรูปไป เป็นการสมควรที่จะ
เปลี่ยนระเบียบราชการใหม่ จึงได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกา
เมื่อวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๑ เป็นข้อความดังต่อไปนี้

พระราชกฤษฎีกา

จัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรม
ในกระทรวงธรรมการ (ฉบับที่ ๓)

พุทธศักราช ๒๔๘๑

ในพระปรมาภิไธยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล
คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
(ตามประกาศประธานสภาผู้แทนราษฎรลงวันที่ ๔ สิงหาคม
พุทธศักราช ๒๔๘๐)

อาทิตย์ทิพอาภา

พล อ. เจ้าพระยาพิชเชนทรโยธิน

ตราไว้ณวันที่ ๑ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๔๘๑

เป็นปีที่ ๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

โดยที่เห็นสมควรแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกฤษฎีกาจัดวาง
ระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงธรรมการ พุทธศั-
กราช ๒๔๗๖ เพื่อให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

คณะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในพระปรมาภิไธย สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยระเบียบราชการบริหาร แห่งราชอาณาจักรสยาม พุทธศักราช ๒๔๗๖ จึงให้ตราพระราชกฤษฎีกาขึ้นไว้ ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชกฤษฎีกานี้ให้เรียกว่า “พระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงธรรมการ (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๔๘๑”

มาตรา ๒ ให้ใช้พระราชกฤษฎีกานี้ตั้งแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๕ แห่งพระราชกฤษฎีกาจัดวางระเบียบราชการสำนักงานและกรมในกระทรวงธรรมการ พุทธศักราช ๒๔๗๖ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๕ กรมศิลปากรแบ่งส่วนราชการดังนี้

๑. สำนักงานเลขานุการกรม แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

(๑) แผนกสารบรรณ (๒) แผนกคลัง

๒. กองวรรณคดี แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

(๑) แผนกกลาง (๒) แผนกหอวชิราวุธ

(๓) แผนกหอวชิรญาณ (๔) แผนกสาขาหอสมุด

๓. กองวัฒนธรรม แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

(๑) แผนกเผยแพร่ (๒) แผนกต่างประเทศ

(๓) แผนกบันทึกเหตุการณ์

๔. กองโบราณคดี แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

- (๑) แผนกกลาง (๒) แผนกโบราณสถาน
(๓) แผนกพิพิธภัณฑ์พระนคร (๔) แผนกพิพิธภัณฑ์หัวเมือง

๕. กองสถาปัตยกรรม แบ่งเป็น ๔ แผนก คือ

- (๑) แผนกกลาง (๒) แผนกออกแบบ (๓) แผนก
เขียนแบบ (๔) แผนกตรวจงาน

๖. กองหัตถศิลป์ แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

- (๑) แผนกตำรา (๒) แผนกช่าง

๗. กองดุริยางคศิลป์ แบ่งเป็น ๓ แผนก คือ

- (๑) แผนกตำรา (๒) แผนกดุริยางค์ไทย
(๓) แผนกดุริยางค์สากล

๘. กองโรงเรียนศิลปากร แบ่งเป็น ๒ แผนก คือ

- (๑) แผนกช่าง (๒) แผนกนาฏดุริยางค์

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงธรรมการ มีหน้าที่รักษา
การให้เป็นไปตามพระราชกฤษฎีกานี้
ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

พ.อ. พหลพลพยุหเสนา

นายกรัฐมนตรี

(พระราชกฤษฎีกานี้ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๕
หน้า ๒๕๓ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๔๘๑)

๒. สถานที่ทำการ

โดยเหตุที่สภาพงานของกรมศิลปากร เป็นงานเผยแพร่ ให้ดูให้ชมเช่นพิพิธภัณฑ์ หอสมุด และงานประณีตศิลปกรรมต่าง ๆ กรมนี้จึงต้องใช้สถานที่กว้างขวางมาก และโดยเหตุที่ไม่มีสถานที่สำหรับจะรวมอยู่เป็นแห่งเดียวกัน จึงต้องแยกย้ายกันอยู่หลายแห่งดังนี้

๑. สำนักงานเลขานุการกรม, (จะเพาะแผนกสารบรรณ) กองสถาปัตยกรรม, กองหัตถศิลป์ กองวัฒนธรรม และโรงเรียนศิลปากรแผนกช่าง ตั้งอยู่ที่ศิลปากรสถาน ถนนหน้าพระธาตุ ใกล้ประตูวิเศษชัยศรี

๒. กองวรรณคดีและแผนกคลังตั้งอยู่ที่หอสมุดแห่งชาติ

๓. กองโบราณคดีตั้งอยู่ในพระราชวังบวร ซึ่งในเวลานี้เป็นพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ

๔. กองดุริยางคศิลป์ แผนกตำราและแผนกดุริยางค์ไทย ตั้งอยู่ในพระบรมมหาราชวัง ในตอนที่เรียกกันเป็นสามัญว่าท้ายวัง ส่วนแผนกดุริยางคสากลตั้งอยู่ที่สวนมิสกวัน

๕. โรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์ ตั้งอยู่ใกล้ท่าช้างวังหน้า

๖. หอประชุมศิลปากร ที่แสดงละครของกรมศิลปากร อยู่ในบริเวณพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ ถนนหน้าพระธาตุ

โทรศัพท์ที่ติดต่อกับส่วนราชการต่าง ๆ ของกรมศิลปากรมีดังต่อไปนี้

- ๑ ห้องทำงานอธิบดี เลข ๒๐๖๒๘
- ๒ บ้านอธิบดี เลข ๒๑๘๔๔
- ๓ ศิลปากรสถาน เลข ๒๐๒๓๔ มีเครื่องพิเศษไปยัง
 - (๑) สำนักงานเลขานุการกรม
 - (๒) หัวหน้ากองสถาปัตยกรรม
 - (๓) แผนกกลาง กองสถาปัตยกรรม
๔. แผนกคลัง (ติดต่อเรื่องแสดงละคร) เลข ๒๑๔๑๒
๕. กองวรรณคดี - หอสมุดแห่งชาติ เลข ๒๑๔๖๕
๖. กองโบราณคดี (พิพิธภัณฑ์สถาน) เลข ๒๐๘๓๘
๗. กองดุริยางคศิลป์ แผนกตำราและแผนกดุริยางค์ไทย (ท้ายวัง) เลข ๒๑๖๗๔
๘. กองดุริยางคศิลป์ แผนกดุริยางค์สากล (สวนมิสกวัน) เลข ๒๐๘๗๓
๙. โรงเรียนศิลปากรแผนกนาฏดุริยางค์
 - สำหรับโรงเรียน เลข ๒๐๔๔๒
 - สำหรับเรือนนักเรียนประจำ เลข ๒๑๐๕๔

๓. หน้าที่กองและแผนกต่าง ๆ

๑. สำนักงานเลขาธิการกรม

ก. แผนกสารบรรณ

๑. บริหารราชการส่วนกลางของกรม
๒. ประสานงานและให้ความสะดวกแก่ราชการกองต่าง ๆ
๓. ติดต่อกับส่วนราชการและบุคคลภายนอกในทางธุรการ
๔. ปฏิบัติราชการเกี่ยวกับ อ.ก.พ. กรม
๕. งานซึ่งมิได้ระบุว่าเป็นหน้าที่ของกองหรือแผนกใดโดย
เฉพาะ ให้ตกเป็นหน้าที่ของแผนกสารบรรณ

ข. แผนกคลัง

๑. ทำงบประมาณของกรม
๒. ปฏิบัติการเบิกจ่ายเงินตามระเบียบคลัง
๓. ควบคุมรักษาพัสดุที่ใช้ในราชการส่วนกลางของกรม
๔. ปฏิบัติการเกี่ยวกับเงินทุนของกรมศิลปากร
๕. เก็บรักษาผลประโยชน์รายได้การแสดงละครและอื่น ๆ
๖. ช่วยงานราชบัณฑิตยสถาน เรื่องงบประมาณและบัญชี

๒. กองวรรณคดี

ก. แผนกกลาง

๑. ตรวจสอบหนังสือเก่าเพื่อนำออกพิมพ์
๒. เรียบเรียงหนังสือใหม่ตามที่จะมีโอกาทำได้
๓. ให้ความสะดวกแก่บุคคลที่มาขอต้นฉบับไปพิมพ์
๔. ตรวจสอบพิมพ์หนังสือที่พิมพ์จากต้นฉบับของกรม
๕. ถ้ามมีการโต้ว่าที่ให้แผนกนี้ดำเนินการตามระเบียบ
๖. ช่วยเหลือกองและแผนกอื่นๆ ในทางวิชาการเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และวรรณคดี
๗. ทำสถิติรายการหนังสือภาษาไทยและต่างประเทศที่พิมพ์ขึ้นในสยาม

ข. แผนกหอสมุด

๑. จัดระเบียบและรักษาหนังสือในหอสมุด
๒. ทำบัญชีและสารบัญหนังสือตามวิธีการของหอสมุด
๓. หาทางเพิ่มคุณภาพและปริมาณหนังสือในหอสมุด
๔. ให้ความสะดวกแก่ประชาชนที่จะเข้ามาตรวจค้นอ่านหนังสือ
๕. ทำสถิติจำนวนคนที่เข้ามาตรวจค้นอ่านหนังสือ
๖. ช่วยสถานศึกษาของรัฐบาลหรือบุคคล โดยแบ่งปัน

หนังสือในหอสมุดไปให้ตามที่จะให้ได้

๑. โฆษณาชื่อและความสั้เงของหนังสือต่างประเทศ ที่หอสมุดได้รับมาใหม่

ค. แผนกหอวชิรญาณ

๑. รักษาจารึก โลหะหรือวัตถุต่างๆ บรรดาที่มีค่าจารึกอันเป็นประโยชน์ทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี วรรณคดีและศิลปกรรม
๒. ทำบัญชีจัดระเบียบและรักษาหนังสือตัวเขียนกับต้นฉบับหนังสือที่มีค่า
๓. สอบสวนและคัดจารึกโบราณ บรรดาที่เป็นของสำคัญสำหรับชาติไทยและประเทศสยาม มารวบรวมไว้
๔. หาทางพิมพ์โฆษณาจารึก หรือหนังสือโบราณให้แพร่หลาย พร้อมทั้งคำแปล, แปลง หรืออธิบายให้มหาชนในปัจจุบันเข้าใจ

ง. แผนกสาขาหอสมุด

๑. หาทางส่งเสริมให้มีสาขาหอสมุดทั่วพระราชอาณาจักร
๒. ควบคุมช่วยเหลือสาขาหอสมุดที่เป็ลแล้ว
๓. หาทางเพิ่มพูนคุณภาพและปริมาณของหนังสือในสาขาหอสมุด

๔. รวบรวมสถิติจำนวนคนที่เข้ามาตรวจค้นอ่านหนังสือใน
สาขาหอสมุด

๓. กองวัฒนธรรม

ก. แผนกเผยแพร่

๑. หาทางเผยแพร่ศิลปกรรมและวัฒนธรรมของไทยโดยวิธี
แต่งหนังสือพิมพ์โฆษณา ปาฐกถา หรือด้วย
วิธีการโฆษณาอย่างหนึ่งอย่างใด ทั้งนี้โดยรวม
มือกับส่วนราชการอื่น ๆ ของกรมนี้
๒. เรียบเรียงและหาทางพิมพ์หนังสือมัลลเทศก์สำหรับที่
ต่างๆ ในประเทศสยาม ในส่วนที่ควรสนใจทาง
ศิลปกรรมและวัฒนธรรม
๓. โฆษณาการแสดงและกิจกรรมอื่น ๆ ของกรมศิลปากร
๔. ตอบคำถามของกระทรวงมหาดไทย หรือองค์การ
สาธารณประโยชน์ ในส่วนที่เกี่ยวกับศิลปกรรม
และประวัติศาสตร์ ทั้งนี้โดยรวมมือกับส่วนราชการ
อื่น ๆ ของกรมนี้

ข. แผนกต่างประเทศ

๑. ติดต่อกับองค์การบัณฑิตย หรือศึกษาสถานของนานา
ประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเอกสาร

๒. ปฏิบัติราชการตามสัญญา และความตกลงที่สยามมีอยู่กับนานาประเทศ ในเรื่องวรรณกรรมศิลปกรรม
๓. ติดต่อกับหอสมุดต่างประเทศบรรดาที่มีความตกลงแลกเปลี่ยนหนังสือกัน
๔. ติดต่อกับบุคคลหรือองค์การบางแห่ง เพื่อคัดเรื่องราวของสยาม บรรดาที่มีผู้เขียนหรือพิมพ์ไว้ในประเทศต่าง ๆ มาเก็บไว้ และพยายามแปลออกเป็นภาษาไทย

ค. แผนกบันทึกเหตุการณ์

๑. ทำบันทึกเหตุการณ์ความเป็นไปในประเทศสยามเป็นรายวันตามระเบียบที่ได้วางไว้
๒. รวบรวมข่าวโทรเลขจากต่างประเทศ ทำสารบาญเหตุการณ์และย่อเรื่องเป็นวัน ๆ
๓. รวบรวมหนังสือพิมพ์ตัดจากประเทศที่กล่าวถึงประเทศสยาม ทำสารบาญย่อเรื่องตามระเบียบ
๔. สอบค้นและรวบรวมหลักฐานเกี่ยวกับจารัตประเพณีของชาติ

๔. กองโบราณคดี

ก. แผนกกลาง

๑. ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติโบราณสถาน ฯ ในเรื่อง
การขึ้นบัญชีโบราณสถานและโบราณวัตถุ
๒. รักษาบัญชีและทรัพย์สินสมบัติของพิพิธภัณฑ์สถาน
๓. ร่วมมือกับกองวัฒนธรรม ในการเผยแพร่ความรู้ทาง
โบราณคดี
๔. ติดต่อกับนักโบราณคดีในประเทศใกล้เคียง
๕. ติดต่อกับพิพิธภัณฑ์สถานต่างประเทศ บรรดาที่มีความ
ตกลงแลกเปลี่ยนโบราณวัตถุ หรือศิลปวัตถุซึ่ง
กันและกัน
๖. ตรวจโบราณและศิลปวัตถุที่จะส่งออกนอกประเทศ
๗. รักษาและจัดระเบียบรูปถ่ายต่าง ๆ

ข. แผนกโบราณสถาน

๑. ตรวจค้นโบราณสถาน เพื่อขึ้นทะเบียนตามพระราช-
บัญญัติ
๒. รักษาโบราณสถานที่ขึ้นทะเบียนแล้ว
๓. ซ่อมโบราณสถานตามกำลังเงิน

ปฐมนิเทศของบัณฑิตวิทยาลัย

๑. วัตถุประสงค์ของมหาวิทยาลัย
บัณฑิตวิทยาลัย

๒. แผนการสอน

๕. กองสถาปัตยกรรม

ปฐมนิเทศ

๕. ๑. วัตถุประสงค์ของบัณฑิตวิทยาลัย

๕. ๒. แผนการสอน

๕. ๓. กองศิลปกรรม

๕. ๑. วัตถุประสงค์ของบัณฑิตวิทยาลัย

๕. ๒. แผนการสอน

๕. ๓. แผนการสอน

๕. ๔. แผนการสอน

ปฐมนิเทศ

๕. ๑. วัตถุประสงค์ของบัณฑิตวิทยาลัย

๕. ๒. แผนการสอน

๕. ๓. แผนการสอน

๕. ๔. แผนการสอน

๕. ๕. แผนการสอน

๕. ๖. แผนการสอน

๒. ร่างข้อสัญญาและพิมพ์รายการก่อสร้างซ่อมแซม
๓. พิมพ์แผนผังและแบบการก่อสร้างซ่อมแซม
๔. ดำเนินการประมูลและงานธุรการอื่น ๆ
๕. เก็บแบบพิมพ์และเอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการก่อสร้างซ่อมแซม

ข. แผนกออกแบบ – มีหน้าที่ออกแบบการก่อสร้างหรือซ่อมสิ่งต่าง ๆ คือ

๑. โรงเรียนรัฐบาลทั่วพระราชอาณาจักร
๒. อาคารต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์
๓. ปูนัยสถานและศาสนสมบัติทั่วพระราชอาณาจักร
๔. อาคารของรัฐบาลซึ่งถึงมาตรฐานแห่งสถาปัตยกรรม
๕. พระราชฐานและอาคารต่าง ๆ ของสำนักพระราชวัง
๖. ตรวจแบบก่อสร้าง ซึ่งส่วนราชการอื่นๆ ขอให้ตรวจ

ค. แผนกเขียนแบบ – มีหน้าที่เขียนแบบซึ่งแผนก ข. ร่างขึ้น

ง. แผนกตรวจงาน – มีหน้าที่ตรวจงานซึ่งก่อสร้างตามแบบที่แผนก ข. และ ค. ได้ทำแล้ว

๒ กองทัตถศิลป์

ก. แผนกตำรา

๑. สอบสวนและรวบรวมแบบแผนการช่างฝีมือของไทยไว้เป็นหลักฐาน
๒. เผยแพร่วิชาการช่างฝีมือของไทย
๓. ตอบคำถามของกระทรวงทบวงการต่าง ๆ ในปัญหาที่เกี่ยวกับการช่างฝีมือไทย
๔. หาวิธีดัดแปลงศิลปกรรมแบบโบราณของไทยให้เหมาะแก่การใช้ประโยชน์ในปัจจุบัน

ข. แผนกช่าง

๑. ปฏิบัติราชการในทางช่างประติมากรรม
๒. ปฏิบัติราชการในทางช่างจิตรกรรม
๓. ปฏิบัติราชการในส่วนที่เกี่ยวกับการช่างฝีมือไทยโดยร่วมมือกับกองสถาปัตยกรรม หรือโดยลำพัง
๔. ร่วมมือกับส่วนราชการของกระทรวงทบวงการอื่นในการใช้ศิลปกรรมแบบไทยให้เป็นประโยชน์แก่อุตสาหกรรมพื้นเมือง
๕. ออกแบบลวดลาย หรือรูปทรงสิ่งซึ่งเป็นอุปกรณ์แก่อุตสาหกรรมภายในครอบครัว

๗ กองดุริยางคศิลป์

ก. แผนกตำรา

๑. เป็นเจ้าหน้าที่ในการบันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตสากล
๒. รวบรวมและเรียบเรียงตำราดุริยางคศิลป์ของไทย
๓. รวบรวมเพลงและการเล่นพื้นเมืองประเภทต่าง ๆ
๔. ศึกษาแบบแผนดุริยางคศิลป์ของประเทศเพื่อนบ้าน
๕. หาทางใช้ดุริยางคศิลป์เป็นเครื่องช่วยการศึกษาอบรม
ประชาชนให้เหมาะแก่ความต้องการของชาติ
๖. ทำรายการวิทยุกระจายเสียงส่วนของกรมศิลปากร

ข. แผนกดุริยางค์ไทย

๑. ค้นคว้าหลักวิชาและฝึกซ้อมการร้องเพลงไทยและ
การบรรเลงดนตรีไทย
๒. ร่วมมือกับแผนกตำราบันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตสากล
๓. ส่งวิทยุกระจายเสียงและบรรเลงดนตรีแก่ประชาชน
๔. คิดเพลงร้องและเพลงดนตรีแบบไทยใหม่ ๆ
๕. บรรเลงดนตรีในงานของหลวง
๖. ช่วยราชการของกระทรวงกรมอื่นๆที่ต้องใช้ดนตรีไทย
๗. ช่วยงานการกุศลหรือสาธารณประโยชน์

ค. แผนกดุริยางค์สากล

๑. ค้นคว้าหลักวิชาและฝึกซ้อมดนตรีสากล
๒. ร่วมมือกับแผนกตำราบันทึกเพลงไทยเป็นโน้ตสากล

๓. ส่งวิทยุกระจายเสียงและบรรเลงดนตรีแก่ประชาชน
๔. คิดเพลงร้องและเพลงดนตรีใหม่ ๆ
๕. บรรเลงดนตรีในงานของหลวง
๖. จัดให้มีสังคีตเพื่อหารายได้เป็นครั้งคราว
๗. ช่วยราชการของกระทรวงกรมอื่นในทางดนตรีสากล
๘. ช่วยงานกุศลหรือสาธารณประโยชน์

๘ โรงเรียนศิลปากร

ก. แผนกช่าง

๑. สอนวิชาสามัญตามควรแก่ความต้องการในทางช่าง
๒. สอนวิชาช่างประติมากรรม ช่างจิตรกรรม ช่างรัก และช่างเคลือบ
๓. ช่วยปฏิบัติราชการเกี่ยวกับการช่างฝีมือต่าง ๆ

ข. แผนกนาฏดุริยางค์

๑. สอนวิชาสามัญเทียบประโยชน์มัธยมวิสามัญ
 ๒. สอนดุริยางคศิลป์ นาฏศิลป์ และคีตศิลป์
 ๓. ปฏิบัติราชการในการแสดงละครและดนตรี
-

๔. งบประมาณกรมศิลปากร

พ.ศ.	เงินเดือน	ค่าใช้สอย	การจร	รวม
๒๔๗๗	๕๑,๕๓๒	๔๗,๕๐๘	๒๖,๐๐๐	๑๒๕,๙๔๐.
๒๔๗๘	๑๔๕,๐๐๓	๖๔,๗๓๒	๕๕,๖๐๐	๒๖๕,๓๓๕.
๒๔๗๙	๑๙๕,๕๒๑	๕๕,๓๐๐	๓๐,๔๓๐	๒๗๕,๖๕๑.
๒๔๘๐	๒๐๖,๒๗๗	๕๑,๖๔๐	๖๖,๓๐๐	๓๒๔,๒๑๗.
๒๔๘๑	๒๐๖,๕๒๐	๕๒,๖๔๐	๓๐,๐๐๐	๒๘๙,๑๖๐.

๕. จำนวนข้าราชการในกรมศิลปากร

	อธิบดี	๑ คน
สำนักงานเลขานุการกรม	— เลขานุการกรม	๑ "
	แผนกสารบรรณ	๑๐ "
	แผนกคลัง	๑๖ "
	รวม	๒๘ "
กองวรรณคดี	— หัวหน้ากอง	๑ คน
	แผนกกลาง	๕ "
	แผนกหอวิชาการ	๑๑ "
	แผนกหอขรรุณ	๑๑ "
	แผนกสาขาหอสมุด	๑๖ "
	รวม	๔๔ "

กองวัฒนธรรม	—	หัวหน้ากอง	๑ คน
		แผนกเผยแพร่	๔ "
		แผนกต่างประเทศ	๔ "
		แผนกบันทึกเหตุการณ์	๖ "
		รวม	<u>๑๕ "</u>

กองโบราณคดี	—	หัวหน้ากอง	๑ คน
		แผนกกลาง	๗ "
		แผนกโบราณสถาน	๒๒ "
		แผนกพิพิธภัณฑ์พระนคร	๓๑ "
		แผนกพิพิธภัณฑ์หัวเมือง	<u>๑๐ "</u>
		รวม	<u>๗๑ "</u>

กองสถาปัตยกรรม	—	หัวหน้ากอง	๑ คน
		แผนกกลาง	๑๘ "
		แผนกออกแบบ	๖ "
		แผนกเขียนแบบ	๗ "
		แผนกตรวจงาน	<u>๕ "</u>
		รวม	<u>๔๑ "</u>

กองหัตถศิลป์	—	หัวหน้ากอง	๑ คน
		แผนกตำรา	๓ "
		แผนกช่าง	๑๕ "
			<u>รวม ๑๙ "</u>

กองดุริยางศิลป์	—	หัวหน้ากอง	๑ คน
		แผนกตำรา	๕ "
		แผนกดุริยางค์ไทย	๓๔ "
		แผนกดุริยางคสากล	๖๗ "
			<u>รวม ๑๑๑ "</u>

กองโรงเรียนศิลปากร	—	หัวหน้ากอง	๑ คน
		ผู้ช่วยหัวหน้ากอง	๑ "
		แผนกช่าง	๑๑ "
		แผนกนาฏดุริยางค์	๑๑๕ "
			<u>รวม ๑๓๒ "</u>

รวมข้าราชการทั้งสิ้นในกรมศิลปากร ๔๖๑ คน

๖. ทำเนียบข้าราชการกรมศิลปากร

ทำเนียบข้าราชการนี้ ขึ้นเดิมคิดว่าจะพิมพ์ไว้ให้ครบถ้วน แต่พออยู่ในเวลาพิมพ์หนังสือเรื่องนี้มีตำแหน่งว่างหลายตำแหน่ง

ซึ่งยังมิได้บรรจุ และข้าราชการบางคนอาจถูกโยกย้ายสับเปลี่ยนกัน และบางคนก็กำลังจะย้ายไปรับราชการที่อื่นด้วย การพิมพ์ทำเนียบอย่างละเอียดในเวลาหนึ่งจะไม่ได้ทำเนียบที่ถูกต้องถาวร เพราะฉะนั้น การพิมพ์ในครั้งนี้จึงพิมพ์รายนามข้าราชการเพียงถึงประจำแผนกเท่านั้น ส่วนทำเนียบอย่างละเอียดอาจพิมพ์ในภายหลัง รายนามข้าราชการกรมศิลปากรเพียงถึงประจำแผนกมีดังต่อไปนี้

อธิบดี — หลวงวิจิตรวาทการ

สำนักงานเลขาธิการกรม

เลขาธิการกรม — นายสมบุญ โชติจิตร

๑. แผนกสารบรรณ หัวหน้าแผนก — นายเดช คงสายสินธุ์
 ประจำแผนก — นายกิมเลียง อินทโกสัย
 ประจำแผนก — นายพูน พันธุ์เกาะ
๒. แผนกคลัง หัวหน้าแผนก — ขุนธรรมาภิรมย์
 ประจำแผนก — หลวงชนการพิทักษ์
 ประจำแผนก — นายแนบ พวงไพโรจน์

กองวรรณคดี

หัวหน้ากอง — พระยาอนุนาณราชชน

๑. แผนกกลาง หัวหน้าแผนก — นายกี อยู่โพธิ์ (รักษาการ)
๒. แผนกหอวิชาการ หัวหน้าแผนก — หลวงสมานไมตรีรักษ์

ประจำแผนก — นายยิ้ม บัณฑิตยางกูร

ประจำแผนก — นายบาง ชีมากร

๓. แผนกหออภิบาลไข้ ห้วหน้าแผนก - ขุนวรรณรักษ์วิจิตร

ประจำแผนก — นายปรีดา ศรีชลาลัย

ประจำแผนก — นายน้ำ ทองคำวรรณ

ประจำแผนก — นายสุด ศรีสมวงศ์

๔. แผนกสาขาหอสมุด ห้วหน้าแผนก — พระจงสรวิทย์

กองวัฒนธรรม

ห้วหน้ากอง — พราหมณ์ ป.ส. ศาสตรี

๑. แผนกเผยแพร่ ห้วหน้าแผนก — นายยศ สมิธ

๒. แผนกต่างประเทศ ห้วหน้าแผนก — นายกำจร ปุณกันนท์

(รักษาการ)

๓. แผนกบันทึกเหตุการณ์ ห้วหน้าแผนก —

นางสาวอนงค์ อนุมาน (รักษาการ)

กองโบราณคดี

ห้วหน้ากอง — หลวงบริบาลบุรีภัณฑ์

๑. แผนกกกลาง ห้วหน้าแผนก — นายตรี อมาตยกุล

ประจำแผนก — นายสืบ อินทร

๒. แผนกโบราณสถาน ห้วหน้าแผนก — นายอืด หวังคุณ

กองโรงเรียนศิลปากร

หัวหน้ากอง — ศาสตราจารย์ ชี เฟโรจน์

ผู้ช่วยหัวหน้ากอง — นางวิจิตรวาทการ

๑. แผนกช่าง
 - หัวหน้าแผนก — นาย ส. มิก
 - ประจำแผนก — นายโหมด ว่องสวัสดิ์
 - ประจำแผนก — นายสุนทรี ทวีศรี
๒. แผนกนาฏดุริยางค์
 - หัวหน้าแผนก — นางวิจิตรวาทการ
 - ประจำแผนก — นางสาวสมศรี งามพินิต
 - ประจำแผนก — นางสาวชื่น ศิลปบรรเลง
 - ประจำแผนก — นายบุญธรรม ตราโมท
 - ประจำแผนก — นางสาวคล้าย บุญยสิงห์
 - ประจำแผนก — นางสาวประยงค์ รักติประก

ឯកសារដែលបានរៀបចំ យ៉ាងរហ័ស ដោយ
លោកស្រី ព័ន្ធមុនីរ័ត្ន ហ៊ុន ហ៊ុន ហ៊ុន ហ៊ុន

ឆ.ស. ២០០២